

KOMENTARZ

WYDANIE 1

Postępowanie w sprawach dotyczących pomocy publicznej

Krystyna Kwapisz-Krygel

KOMENTARZE PRAKTYCZNE / Prawo administracyjne

KOMENTARZ

Postępowanie w sprawach dotyczących pomocy publicznej

Krystyna Kwapisz-Krygel

WYDANIE 1

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 30 września 2014 r.

Wydawca: *Monika Pawłowska*
Redaktor prowadzący: *Kinga Puton*
Opracowanie redakcyjne: *Iwona Nocuń*
Łamanie: *Fotoedytor*
Projekt okładki i stron tytułowych: *Agnieszka Tchórznicka*
Zdjęcie na okładce: © iStock/Nikada

© Copyright by Wolters Kluwer SA 2015

Wszelkie prawa zastrzeżone. Żadna część tej książki nie może być powielana ani rozpowszechniana za pomocą urządzeń elektronicznych, mechanicznych, kopiujących, nagrywających i innych – bez pisemnej zgody Autorki i wydawcy.

ISBN 978-83-264-8022-5 (wersja drukowana)

ISBN 978-83-264-8024-9 (ePUB)

ISBN 978-83-264-8023-2 (ePDF)

Wolters Kluwer SA

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 00, fax 22 535 81 35
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl

Księgarnia Internetowa: www.profinfo.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	7
Wprowadzenie	9
USTAWA z dnia 30 kwietnia 2004 r.	
o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej	
(tekst jedn.: Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404 z późn. zm.)	
ROZDZIAŁ 1. Przepisy ogólne	17
ROZDZIAŁ 2. Postępowanie notyfikacyjne	41
ROZDZIAŁ 3. Postępowanie przed Komisją	56
ROZDZIAŁ 4. Zwrot pomocy przyznanej niezgodnie z zasadami wspólnego rynku oraz pomocy wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem	64
ROZDZIAŁ 5. Postępowanie przed Trybunałem Sprawiedliwości	74
ROZDZIAŁ 6. Monitorowanie pomocy publicznej	78
ROZDZIAŁ 7. Kontrola u beneficjenta pomocy	98
ROZDZIAŁ 8. Kary pieniężne	101
ROZDZIAŁ 9. Zmiany w przepisach obowiązujących	106
ROZDZIAŁ 10. Przepisy przejściowe i końcowe	110
Wykaz najważniejszych aktów prawnych	117
Bibliografia	119

Wykaz skrótów

Akty prawne

- k.p.a. – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 267 z późn. zm.)
- k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 101 z późn. zm.)
- nowela z 2003 r. – ustawa z dnia 19 września 2003 r. o zmianie ustawy o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców (Dz. U. Nr 189, poz. 1850 z późn. zm.)
- r.i.o.p.p. – rozporządzenie RM z dnia 26 października 2004 r. w sprawie informacji przekazywanych w celu wydania opinii o planowanej pomocy publicznej (Dz. U. Nr 246, poz. 2467 z późn. zm.)
- rozporządzenie nr 994/98 – rozporządzenie Rady (WE) nr 994/98 z dnia 7 maja 1998 r. dotyczące stosowania art. 92 i 93 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską do niektórych kategorii horyzontalnej pomocy państwa (Dz. Urz. WE L 142 z 14.05.1998, s. 1; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 8, t. 1, s. 1, z późn. zm.)
- rozporządzenie nr 659/1999 – rozporządzenie Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. WE L 83 z 27.03.1999, s. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 8, t. 1, s. 339, z późn. zm.)
- rozporządzenie nr 794/2004 – rozporządzenia Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE (Dz. Urz. UE L 140 z 30.04.2004, s. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 8, t. 4, s. 3, z późn. zm.)
- rozporządzenie nr 271/2008 – rozporządzenie Komisji (WE) nr 271/2008 z dnia 30 stycznia 2008 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 794/2004 w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE (Dz. Urz. UE L 82 z 25.03.2008, s. 1, z późn. zm.)
- rozporządzenie nr 1407/2013 – rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, s. 1, z późn. zm.)

- r.z.p.r.r. – rozporządzenie RM z dnia 20 marca 2007 r. w sprawie zaświadczeń o pomocy de minimis i pomocy de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie (Dz. U. Nr 53, poz. 354 z późn. zm.)
- TFUE (Traktat) – Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana: Dz. Urz. UE C 326 z 26.10.2012, s. 47), dawniej – Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (TWE)
- traktat akcesyjny/ateński – Traktat z dnia 16 kwietnia 2003 r. między Królestwem Belgii, Królestwem Danii, Republiką Federalną Niemiec, Republiką Grecką, Królestwem Hiszpanii, Republiką Francuską, Irlandią, Republiką Włoską, Wielkim Księstwem Luksemburga, Królestwem Niderlandów, Republiką Austrii, Republiką Portugalską, Republiką Finlandii, Królestwem Szwecji, Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej) a Republiką Czeską, Republiką Estońską, Republiką Cypryjską, Republiką Łotewską, Republiką Litewską, Republiką Węgierską, Republiką Malty, Rzeczypospolitą Polską, Republiką Słowenii, Republiką Słowacką dotyczący przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej do Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864 z późn. zm., zał.)
- u.p.s.f. – ustawa z dnia 22 września 2006 r. o przejrzystości stosunków finansowych pomiędzy organami publicznymi a przedsiębiorcami publicznymi oraz o przejrzystości finansowej niektórych przedsiębiorców (Dz. U. Nr 191, poz. 1411 z późn. zm.)
- u.p.s.p.p. – ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404 z późn. zm.)
- u.w.d.n.p. – ustawa z dnia 27 lipca 2002 r. o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców (Dz. U. Nr 141, poz. 1177 z późn. zm.) – akt nieobowiązujący
- uzasadnienie z 2004 r. – uzasadnienie projektu ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (druk sejmowy nr 2636, Sejm RP IV kadencji)
- uzasadnienie z 2010 r. – uzasadnienie projektu ustawy z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (druk sejmowy nr 2252, Sejm RP VI kadencji)

Inne

- NSA – Naczelny Sąd Administracyjny
- PUG – Przegład Ustawodawstwa Gospodarczego
- RM – Rada Ministrów
- UOKiK – Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Wprowadzenie

W dniu 16 kwietnia 2003 r. Polska podpisała Traktat dotyczący przystąpienia do Unii Europejskiej – Traktat z dnia 16 kwietnia 2003 r. między Królestwem Belgii, Królestwem Danii, Republiką Federalną Niemiec, Republiką Grecką, Królestwem Hiszpanii, Republiką Francuską, Irlandią, Republiką Włoską, Wielkim Księstwem Luksemburga, Królestwem Niderlandów, Republiką Austrii, Republiką Portugalską, Republiką Finlandii, Królestwem Szwecji, Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej) a Republiką Czeską, Republiką Estońską, Republiką Cypryjską, Republiką Łotewską, Republiką Litewską, Republiką Węgierską, Republiką Malty, Rzeczypospolitą Polską, Republiką Słowenii, Republiką Słowacką dotyczący przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej do Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864 z późn. zm., zał.), zwany traktatem akcesyjnym lub traktatem ateńskim. Traktat wszedł w życie 1 maja 2004 r. Tym samym 10 ww. państw kandydujących stało się od 1 maja 2004 r. członkami UE i stronami traktatów stanowiących jej podstawę.

Z uwagi na podpisanie traktatu akcesyjnego w zakresie problematyki związanej z udzielaniem pomocy publicznej od 1 maja 2004 r. w Polsce obowiązują właściwe w tym zakresie przepisy prawa unijnego, określające zarówno warunki dopuszczalności pomocy publicznej, jak i zasady nadzorowania pomocy publicznej. Zgodnie z tymi przepisami, organem nadzorującym pomoc publiczną udzielaną w państwach

członkowskich jest Komisja Europejska. Wprowadzenie tych zasad spowodowało utratę w tym zakresie uprawnień Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a w konsekwencji – także wprowadzenie zmian w sposobie prowadzenia postępowań w sprawach dotyczących pomocy publicznej.

Za uzasadnieniem projektu ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (druk sejmowy nr 2636, Sejm RP IV kadencji, <http://orka.sejm.gov.pl>, s. 41) należy wskazać, że konieczne stało się zmodyfikowanie obowiązujących w tej materii w 2004 r. przepisów i określenie:

- „1) trybu postępowania poprzedzającego zgłoszenie do Komisji Europejskiej wniosku o ocenę programu pomocowego lub pomocy *ad hoc*,
- 2) trybu postępowania w trakcie prowadzonego przez Komisją Europejską badania wniosku o udzielenie pomocy,
- 3) zasad kontroli *ex post* udzielanej pomocy, w tym kontroli w siedzibie przedsiębiorcy,
- 4) zwrotu pomocy oraz obowiązków sprawozdawczych”.

Do 1 maja 2004 r. zamiar udzielenia pomocy publicznej był zgłaszany Prezesowi UOKiK, natomiast po tej dacie zamiar ten podlega zgłoszeniu do Komisji Europejskiej. Następnym szczegółowym uregulowaniem tej problematyki w przepisach ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404 z późn. zm.) była utrata mocy ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców (Dz. U. Nr 141, poz. 1177 z późn. zm.). Uchylona ustawa zawierała zarówno przepisy prawa materialnego, czyli głównie definicje podstawowych pojęć związanych z pomocą publiczną, warunki, po spełnieniu których pomoc dla przedsiębiorców mogła być udzielona, a także przepisy proceduralne, czyli działania, które musiały być podjęte, aby otrzymać pomoc państwa oraz przepisy dotyczące nadzorowania pomocy publicznej.

Uzyskanie przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w UE spowodowało, że pomoc udzielana przedsiębiorcom podlega ocenie względem

zgodności z regułami wspólnego rynku. W prawie unijnym w chwili wejścia w życie przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej kwestie pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom regulowane były przez art. 36, 73, 86–89 i 296 TWE (a obecnie art. 42, 93, 106–109 i 346 TFUE) oraz wydane na ich podstawie rozporządzenia, w tym w szczególności:

- 1) rozporządzenie Komisji (WE) nr 69/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy w ramach zasady de minimis (Dz. Urz. WE L 10 z 13.01.2001, s. 30; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 8, t. 2, s. 138, z późn. zm.);
- 2) rozporządzenie Komisji (WE) nr 70/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw (Dz. Urz. WE L 10 z 13.01.2001, s. 33; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 8, t. 2, s. 141, z późn. zm.);
- 3) rozporządzenie Rady (WE) nr 994/98 z dnia 7 maja 1998 r. dotyczące stosowania art. 92 i 93 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską do niektórych kategorii horyzontalnej pomocy państwa (Dz. Urz. WE L 142 z 14.05.1998, s. 1; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 8, t. 1, s. 1, z późn. zm.);
- 4) rozporządzenie Rady (WE) nr 1540/98 z dnia 29 lipca 1998 r. ustanawiające nowe zasady pomocy dla przemysłu stoczniowego (Dz. Urz. WE L 202 z 18.07.1998, s. 1);
- 5) rozporządzenie Komisji (WE) nr 68/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE do pomocy szkoleniowej (Dz. Urz. WE L 10 z 13.01.2001, s. 20; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 8, t. 2, s. 128, z późn. zm.);
- 6) rozporządzenie Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. WE L 83 z 27.03.1999, s. 1; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 8, t. 1, s. 339, z późn. zm.).

Jak czytamy dalej w uzasadnieniu z 2004 r., s. 38, „przepisy zawarte w rozporządzeniach są, zgodnie z art. 249 TWE [obecnie art. 288

TFUE – przyp. aut.], bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich, a więc nie wymagają implementacji do prawa krajowego. Z dniem akcesji przepisy te (zgodnie z art. 91 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej) stały się elementem polskiego systemu prawnego, mając pierwszeństwo przed ustawami (w przypadku kolizji pomiędzy przepisami wspólnotowymi a polskimi ustawami)”. Z uwagi na powyższe niezbędne stało się doprecyzowanie w polskim ustawodawstwie szczegółowej procedury związanej z pomocą publiczną oraz powołanie krajowego organu odpowiedzialnego za kontakty z Komisją Europejską w toku tego postępowania.

Ustawa o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej dokonuje częściowego wdrożenia obecnie już uchylonej, o czym będzie mowa w komentarzu do art. 1, dyrektywy Komisji 80/723/EWG z dnia 25 czerwca 1980 r. w sprawie przejrzystości stosunków finansowych między państwami członkowskimi a przedsiębiorstwami publicznymi (Dz. Urz. WE L 195 z 29.07.1980, s. 35; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 8, t. 1, s. 20, z późn. zm.), zmieniona m.in. przez dyrektywę 2000/52/WE (Dz. Urz. WE L 193 z 29.07.2000, s. 75; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 8, t. 2, s. 11).

Już art. 1 u.p.s.p.p. zawiera definicję „pomocy publicznej” jako pomocy państwa spełniającej przesłanki określone w art. 87 ust. 1 TWE. Należy wskazać, że art. 87 TWE został zmieniony według numeracji ustalonej przez art. 6 pkt I ppkt 51 oraz art. 12 ust. 1 Traktatu z Amsterdamu zmieniającego Traktat o Unii Europejskiej, Traktaty ustanawiające Wspólnoty Europejskie i niektóre związane z nimi akty (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/31 ze sprost.) w związku z przystąpieniem Polski do UE. Obecnie aby pomoc państwa została uznana za publiczną i podlegała zasadom określonym w przepisach komentowanej ustawy, musi ona spełniać przesłanki określone w art. 107 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana Dz. Urz. UE L 326 z 26.10.2012, s. 1). Pomocą publiczną jest zatem wszelka pomoc, która kumulatywnie spełnia następujące przesłanki:

- 1) jej beneficjentem jest przedsiębiorca w rozumieniu funkcjonalnym,
- 2) jest udzielona za pośrednictwem lub ze źródeł państwowych w jakiegokolwiek formie,

- 3) stanowi korzyść dla beneficjenta oraz jest selektywna,
- 4) grozi zakłóceniem konkurencji lub zakłóca ją przez sprzyjanie niektórym przedsiębiorcom,
- 5) wpływa na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi UE¹.

Adresatem pomocy publicznej są zatem wyłącznie przedsiębiorcy, jednakże Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej nie zawiera definicji tego podmiotu. Pojęcie to zdefiniowane zostało w orzecznictwie sądów unijnych oraz Komisji Europejskiej. Przedsiębiorcą jest każdy podmiot zaangażowany w działalność gospodarczą, niezależnie od jego formy prawnej i sposobu jego finansowania. Orzecznictwo skupia się nie na formie prawnej podmiotu, ale na jego funkcji – działalności.

Komentowana ustawa określa zasady postępowania w sprawach dotyczących pomocy publicznej, w tym:

- 1) postępowanie w sprawie przygotowania do notyfikacji projektów programów pomocowych, projektów pomocy indywidualnej oraz projektów pomocy indywidualnej na restrukturyzację;
- 2) zasady współpracy Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz ministra właściwego do spraw rolnictwa z podmiotami opracowującymi programy pomocowe, podmiotami udzielającymi pomocy, podmiotami ubiegającymi się o pomoc oraz beneficjentami pomocy, w zakresie pomocy publicznej;
- 3) zasady reprezentowania Rzeczypospolitej Polskiej przed Trybunałem Sprawiedliwości i Sądem Pierwszej Instancji w sprawach z zakresu pomocy publicznej;
- 4) zasady i tryb zwrotu pomocy publicznej;
- 5) zasady monitorowania pomocy publicznej.

Komisja Europejska ma możliwość wydawania rozporządzeń, na podstawie których pewne kategorie pomocy nie wymagają wcześniejszej notyfikacji ani uzyskania zgody Komisji oraz są uznane za zgodne ze wspólnym rynkiem i w związku z tym są to pomoc *de minimis* i projekty objęte tzw. wyłączeniami grupowymi.

¹ Za: <http://www.pomocpubliczna.pl/definicje/> [dostęp: 09.10.2014].

Kwestię przyznawania pomocy w ramach wyłączeń grupowych do 30 czerwca 2014 r. regulowało rozporządzenie Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (Dz. Urz. UE L 214 z 9.08.2008, s. 3, z późn. zm.; zwane w literaturze rozporządzeniem w sprawie wyłączeń blokowych). Rozporządzenie to zostało uchylone przez rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, s. 1).

Pomoc *de minimis* stanowi szczególną kategorię wsparcia udzielanego przez państwo, gdyż uznaje się, że ze względu na swą małą wartość nie powoduje ona zakłócenia konkurencji w wymiarze unijnym. Zasady udzielania pomocy *de minimis* określa rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, s. 1, z późn. zm.).

Ustawa o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej weszła w życie w dniu 31 maja 2004 r. Ustawa składa się z 10 rozdziałów:

- 1) Przepisy ogólne,
- 2) Postępowanie notyfikacyjne,
- 3) Postępowanie przed Komisją,
- 4) Zwrot pomocy przyznanej niezgodnie z zasadami wspólnego rynku oraz pomocy wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem,
- 5) Postępowanie przed Trybunałem Sprawiedliwości,
- 6) Monitorowanie pomocy publicznej,
- 7) Kontrola u beneficjenta pomocy,
- 8) Kary pieniężne,
- 9) Zmiany w przepisach obowiązujących,
- 10) Przepisy przejściowe i końcowe.

Komentowana ustawa do dziś była kilkakrotnie zmieniana. Nowelizacje miały na celu dostosowanie jej przepisów do zmieniających się

regulacji unijnych z zakresu pomocy publicznej dotyczących procedur jej udzielania. Doprecyzowano także rozwiązania m.in. w zakresie postępowania dotyczącego projektu ustawy będącej programem pomocowym opracowywanym przez podmiot niebędący organem administracji publicznej oraz zakresu dokumentów i informacji przedkładanych przez podmiot ubiegający się o uzyskanie pomocy *de minimis* bądź pomocy *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie.

Komentarz odzwierciedla stan prawny na 30 września 2014 r.

Krystyna Kwapisz-Krygel

USTAWA

z dnia 30 kwietnia 2004 r.

o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej¹

(tekst jedn.: Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404; zm.: Dz. U. z 2008 r. Nr 93, poz. 585;
z 2010 r. Nr 18, poz. 99; z 2011 r. Nr 233, poz. 1381)

Rozdział 1 Przepisy ogólne

Art. 1. ZAKRES USTAWY

Art. 1. Ustawa określa zasady postępowania w sprawach dotyczących pomocy państwa spełniającej przesłanki określone w art. 87 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, zwanej dalej „pomocą publiczną”, w tym:

- 1) postępowanie w sprawie przygotowania do notyfikacji projektów programów pomocowych, projektów pomocy indywidualnej oraz projektów pomocy indywidualnej na restrukturyzacje;

¹ Niniejsza ustawa dokonuje częściowego wdrożenia dyrektywy Komisji 80/723/EWG z dnia 25 czerwca 1980 r. w sprawie przejrzystości stosunków finansowych między państwami członkowskimi a przedsiębiorstwami publicznymi (Dz. Urz. WE L 195 z 29.07.1980) ostatnio zmieniona przez dyrektywę 2000/52/WE (Dz. Urz. WE L 193 z 29.07.2000). Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie – z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej – dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej – wydanie specjalne.

- 2) zasady współpracy Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwanego dalej „Prezesem Urzędu”, oraz ministra właściwego do spraw rolnictwa z podmiotami opracowującymi programy pomocowe, podmiotami udzielającymi pomocy, podmiotami ubiegającymi się o pomoc oraz beneficjentami pomocy, w zakresie pomocy publicznej;
- 3) zasady reprezentowania Rzeczypospolitej Polskiej przed Trybunałem Sprawiedliwości i Sądem Pierwszej Instancji w sprawach z zakresu pomocy publicznej;
- 4) zasady i tryb zwrotu pomocy publicznej;
- 5) zasady monitorowania pomocy publicznej.

Ustawa o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej dokonuje częściowego wdrożenia dyrektywy Komisji 80/723/EWG z dnia 25 czerwca 1980 r. w sprawie przejrzystości stosunków finansowych między państwami członkowskimi a przedsiębiorstwami publicznymi, zmienionej m.in. przez dyrektywę 2000/52/WE.

Należy podnieść, że powyżej wskazana dyrektywa została uchylona przez dyrektywę Komisji 2006/111/WE z dnia 16 listopada 2006 r. w sprawie przejrzystości stosunków finansowych między państwami członkowskimi a przedsiębiorstwami publicznymi, a także w sprawie przejrzystości finansowej wewnątrz określonych przedsiębiorstw (wersja skodyfikowana) (Dz. Urz. UE L 318 z 17.11.2006, s. 17).

Dnia 16 kwietnia 2003 r. podpisano Traktat dotyczący przystąpienia Polski do UE (zwany traktatem akcesyjnym lub traktatem ateńskim), który wszedł w życie 1 maja 2004 r. Z uwagi na jego podpisanie w zakresie problematyki związanej z udzielaniem pomocy publicznej od 1 maja 2004 r. w Polsce obowiązują właściwe w tym zakresie przepisy prawa unijnego, określające zarówno warunki dopuszczalności pomocy publicznej, jak i zasady jej nadzorowania. Szerzej na ten temat była mowa we wprowadzeniu.

Przepis art. 1 komentowanej ustawy wyznacza zakres przedmiotowy ustawy, a także zawiera definicję pomocy publicznej jako pomocy państwa spełniającej przesłanki określone w art. 87 ust. 1 TWE. Należy

wskazać, że art. 87 Traktatu został zmieniony według numeracji ustalonej przez art. 6 ust. 1 pkt 51 oraz art. 12 ust. 1 traktatu amsterdamskiego w związku z przystąpieniem Polski do UE. Obecnie aby pomoc państwa była uznana za pomoc publiczną i podlegała zasadom ustanowionym w przepisach komentowanej ustawy, musi ona spełniać przesłanki określone w art. 107 TFUE.

Przepis ten wprowadza zakaz, zgodnie z którym udzielanie pomocy przez państwa członkowskie UE lub ze źródeł państwowych w jakiegokolwiek formie, która grozi naruszeniem konkurencji lub narusza ją przez uprzywilejowanie niektórych przedsiębiorstw lub produkcji niektórych wyrobów, w zakresie, w jakim wpływa ona negatywnie na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi, jest niedozwolone. Od tego zakazu przewidziane zostały wyjątki, w tym m.in. możliwość udzielania pomocy na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną (pomoc horyzontalna). Szerzej na ten temat będzie mowa w komentarzu do art. 2.

Pomocą publiczną jest zatem wszelka pomoc udzielana przez państwo lub ze źródeł państwowych, bez względu na formę, która przez uprzywilejowanie niektórych przedsiębiorstw lub niektórych gałęzi produkcji zakłóca konkurencję lub grozi jej zakłóceniem. Adresatem pomocy publicznej, a więc beneficjentem, są zatem wyłącznie przedsiębiorcy, jednakże Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (ani dawny Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską) nie zawiera definicji tego podmiotu. Pojęcie to zdefiniowane zostało w orzecznictwie sądów unijnych oraz Komisji Europejskiej. Przedsiębiorcą jest każdy podmiot zaangażowany w działalność gospodarczą, niezależnie od jego formy prawnej i sposobu jego finansowania. Orzecznictwo skupia się nie na formie prawnej podmiotu, ale na jego funkcji – działalności.

Najczęściej stosowane formy pomocy publicznej to m.in. dotacje, ulgi podatkowe, pożyczki udzielane na preferencyjnych warunkach, poręczenie udzielane na warunkach innych niż rynkowe itp.

Pomoc publiczna, do której odnoszą się regulacje zawarte w art. 107 TFUE (dawniej art. 87 i 88 TWE), a także w ustawie o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej, jest – co do zasady – udzielana

przez różnego rodzaju podmioty na podstawie odrębnych unormowań prawnych. Zgodnie z art. 2 pkt 12 u.p.s.p.p., przez podmiot udzielający pomocy publicznej należy rozumieć nie tylko organ administracji publicznej, lecz także inny podmiot, który jest uprawniony do udzielania pomocy publicznej, w tym przedsiębiorcę publicznego, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 22 września 2006 r. o przejrzystości stosunków finansowych pomiędzy organami publicznymi a przedsiębiorcami publicznymi oraz o przejrzystości finansowej niektórych przedsiębiorców (Dz. U. Nr 191, poz. 1411 z późn. zm.) (tak wyrok NSA z dnia 11 stycznia 2013 r., II GSK 1146/11, LEX nr 1341508).

Sformułowanie zakresu przedmiotowego ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej ma charakter generalny i zawiera otwarty katalog zasad postępowania w sprawach dotyczących pomocy państwa. Zakres regulacji ustawowej wynikający z cytowanego powyżej art. 1 u.p.s.p.p. wskazuje wprost, że ustawa o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej nie zawiera przepisów materialnoprawnych mogących stanowić podstawę decyzji administracyjnych (tak wyrok NSA z dnia 30 lipca 2013 r., II GSK 552/12, LEX nr 1374791).

Należy podkreślić, za uzasadnieniem z 2004 r., że zasadniczo procedury określone w komentowanej ustawie od dnia jej wejścia w życie, tj. od 31 maja 2004 r., mają zastosowanie do tzw. pomocy nowej. Natomiast pomoc istniejąca generalnie mogła być udzielania nadal bez obowiązku notyfikowania Komisji Europejskiej. Nową pomocą w rozumieniu art. 1 lit. c rozporządzenia nr 659/1999 jest pomoc udzielana w ramach programów pomocowych bądź jako pomoc indywidualna, która nie jest pomocą istniejącą, oraz wszystkie zmiany dotyczące pomocy istniejącej. Natomiast pomoc istniejąca, zgodnie z art. 1 lit. b rozporządzenia nr 659/1999, oznacza:

- 1) każdą pomoc, jaka istniała przed wejściem w życie Traktatu w odpowiednich państwach członkowskich, to znaczy programy pomocowe i pomoc indywidualną, jakie zostały wprowadzone w życie przed wejściem w życie Traktatu i nadal stosowane po jego wejściu w życie;
- 2) pomoc dozwoloną, czyli takie programy pomocowe i pomoc indywidualną, które zostały dozwolone przez Komisję lub przez Radę;

KOMENTARZ

Postępowanie w sprawach dotyczących pomocy publicznej

Publikacja zawiera praktyczne wskazówki dla podmiotów uczestniczących w procedurze uzyskiwania pomocy publicznej. Autorka w przystępny sposób omawia m.in.:

- poszczególne etapy związane z zasadami przyznawania i zwrotu pomocy publicznej,
- procedurę uzyskiwania tej pomocy ze środków wspólnotowych,
- zagadnienia związane z notyfikacją projektów programów pomocowych oraz projektów pomocy indywidualnej na restrukturyzację.

Komentarz został wzbogacony o aktualne orzecznictwo sądowe i poglądy przedstawicieli doktryny dotyczące wykładni poszczególnych przepisów ustawy.

Książka przeznaczona jest przede wszystkim dla osób, które planują ubiegać się o przyznanie pomocy publicznej, a także dla osób, które na co dzień współpracują z organami właściwymi w postępowaniu przed Komisją Europejską w zakresie tej pomocy.

.....
Krystyna Kwapisz-Krygel – radca prawny; zajmuje się stałą obsługą prawną podmiotów gospodarczych i osób fizycznych; autorka licznych publikacji z zakresu prawa gospodarczego.

9788326480225 W01P01

Cena 49 zł
(w tym 5% VAT)

Zamówienia:
infolinia 801 04 45 45, fax 22 535 80 01
zamowienia.ksiazki@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

ISBN 978-83-264-8022-5

9 788326 480225